

LATVIJAS NEREDZĪGO BIBLIOTĒKA

Reģ. Nr.: 90000057460, Strazdumuižas iela 80, Rīga, LV-1024
Tālrunis: 67531748, e-pasts: administracija@neredzigobiblioteka.lv

APSTIPRINU
Kultūras ministre
D. Melbārde

2019. gada 4. jūnijā

LATVIJAS NEREDZĪGO BIBLIOTĒKAS LIETOŠANAS NOTEIKUMI Rīgā

2019. gada 14. maijā

Nr. 01-11.1/13

Izdoti saskaņā ar
Bibliotēku likuma 21. pantu

1. Vispārīgie jautājumi

1.1. Latvijas Neredzīgo bibliotēkas (turpmāk – Bibliotēka) lietošanas noteikumi (turpmāk – Noteikumi) nosaka kārtību, kādā Bibliotēka, tās filiālbibliotēkas un ārējās apkalpošanas punkti sniedz pakalpojumus. Bibliotēka kā kultūras, izglītības un informācijas iestāde visā Latvijā nodrošina bibliotekāro un informācijas pakalpojumu sniegšanu (t.sk. pielāgotā formātā) un to publisku pieejamību ikvienam, kā arī personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem, ar citādām lasīšanas grūtībām vai ar fiziskiem traucējumiem, kas minēti Autortiesību likuma 22.¹ pantā.

1.2. Bibliotēkas lietotāju tiesības, pienākumus un atbildību nosaka Bibliotēku likums, Bibliotēkas nolikums, Noteikumi un citi normatīvie akti.

2. Bibliotēkas lasītājs

2.1. Bibliotēkas lasītājs (turpmāk – Lasītājs) ir:

2.1.1. ikviena fiziska vai juridiska persona, kas izmanto Bibliotēkas pakalpojumus;

2.1.2. ikviena fiziska persona, kura lasa pielāgoto literatūru un saņem pielāgotos pakalpojumus.

2.2. Pielāgoto literatūru var saņemt:

2.2.1. neredzīga persona;

2.2.2. persona ar redzes traucējumiem, kuru dēļ nespēj lasīt rakstu darbus parastajā drukā;

2.2.3. persona ar citādām lasīšanas grūtībām, kuru dēļ nespēj lasīt rakstu darbus līdzvērtīgi personām bez šādiem traucējumiem (cilvēki ar disleksiju u.c.);

2.2.4. persona, kura fizisku traucējumu dēļ nespēj noturēt grāmatu, rīkoties ar to, fokusēt skatienu vai kustināt acis tādā mērā, kāds tas parasti būtu nepieciešams lasīšanai.

2.3. Lasītājs tiek reģistrēts bibliotēkā, uzrādot pasi vai citu personu apliecinošu dokumentu un aizpildot reģistrācijas veidlapu (pielikums Nr.1). Personas, kuras nevar lasīt parasto iespiedrakstu, apliecina ar parakstu, ka atbilst vismaz vienam no Noteikumu 2.punktā

minētajiem kritērijiem un viņam ir nepieciešama informācija pielāgotā formātā (audiogrāmatas, grāmatas palielinātā drukā vai Braila rakstā).

2.4. Lasītājs, kurš pats nevar apmeklēt Bibliotēku, rakstiski pilnvaro fizisku vai juridisku personu (atbalsta – uzticības personu) veikt reģistrāciju fiziskās personas vārdā, izmantojot Bibliotēkas izstrādāto pilnvaru (pielikums Nr.2).

2.5. Lasītājs ar redzes, kustību vai citiem funkcionāliem traucējumiem, iesniedzot pieteikumu Bibliotēkā, var saņemt pakalpojumus dzīves vietā.

2.6. Nepilngadīgo Lasītāju Bibliotēkā reģistrē, pamatojoties uz vienu no vecākiem, pedagoga vai cita likumiska pārstāvja (personas, kas realizē aizgādību) rakstveidā iesniegtu galvojumu (pielikums Nr.3).

2.7. Reģistrējoties Lasītājs vai pilnvarotā persona iesniedzumā par lasītāja reģistrāciju ar savu parakstu apliecina, ka ir iepazinies ar Noteikumiem un apņemas tos ievērot.

2.8. Ja Lasītājs redzes vai citu lasīšanas grūtību dēļ nevar pats iepazīties ar Noteikumiem, tad viņu ar tiem iepazīstina bibliotekārs vai pilnvarotā persona.

2.9. Kontaktinformācijas (dzīvesvietas adreses, tālruna numura, e-pasta adreses) maiņas gadījumā Lasītājam par izmaiņām jāpaziņo, ierodoties Bibliotēkā, telefoniski vai elektroniski. Mainot vārdu vai uzvārdu, Lasītājam par izmaiņām jāpaziņo, ierodoties Bibliotēkā un uzrādot šo faktu apliecinošu dokumentu.

2.10. Pamatojoties uz Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasībām, bez Lasītāja piekrišanas Bibliotēka kontaktinformācijas datus nenodod un neizpauž trešajām personām, izņemot Latvijas Republikas likumdošanā paredzētos gadījumus.

3. Lasītāju apkalpošanas kārtība

3.1. Pēc reģistrācijas Lasītājam tiek izsniegta Bibliotēkas Lasītāja karte (turpmāk – Lasītāja karte). Katrā apmeklējuma reizē Lasītājs uzrāda Lasītāja karti bibliotekāram. Lasītāja kartes nozaudēšanas vai bojājuma gadījumā Lasītāja karti atjauno, uzrādot pasi vai citu personu apliecinošu dokumentu.

3.2. Ar Latvijas publiskajām bibliotēkām, kā juridiskām personām, tiek slēgta Vienošanās par starpbibliotēku abonementa (SBA) pakalpojuma izmantošanu pielāgotās literatūras saņemšanā (pielikums Nr.4).

3.3. Ar citām juridiskām personām, t.sk. sociālās aprūpes centriem un pansionātiem tiek slēgta Vienošanās (pielikums Nr.5) par sadarbību sekmēt un pilnveidot bibliotekāro un informacionālo pakalpojumu nodrošināšanu pielāgotā formātā. Sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām u.c., nosaka Bibliotēkas izstrādātā Kārtība (pielikums Nr.6), kādā tiek sniegti pakalpojumi lasītāju nodrošināšanai ar pielāgoto literatūru.

3.4. Bibliotēkas sniegtie pakalpojumi Lasītājiem ir bez maksas, tos sniedz Bibliotēkai piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros.

3.5. Bibliotēkas pakalpojumi ir:

3.5.1. Bibliotēkas krājumā esošo grāmatu un citu informācijas nesēju izsniegšana līdzņemšanai vai lietošanai uz vietas Bibliotēkā;

3.5.2. audiogrāmatu izsniegšana datu nesējos (zibatmiņās). To izsniegšanas kārtība ir noteikta šo Noteikumu pielikumā Nr.7;

3.5.3. pasākumi lasīšanas, literatūras un Bibliotēkas popularizēšanai;

3.5.4. priekšā lasīšana Bibliotēkas Lasītājiem. Tās kārtība ir noteikta šo Noteikumu pielikumā Nr.8;

3.5.5. bibliotekāro, bibliogrāfisko un faktogrāfisko uzziņu sniegšana;

3.5.6. kopēšana, skenēšana, teksta palielināšana, izdrukas Braila rakstā un palielinātā drukā;

3.5.7. datoru, interneta un vispārpieejamo elektroniskās informācijas resursu publiska izmantošana, t.sk. Latvijas Nacionālās bibliotēkas (turpmāk - LNB) digitālās datu bāzes. To izmantošanas kārtība Bibliotēkā noteikta šo Noteikumu pielikumā Nr.9;

- 3.5.8. Lasītāju konsultēšana par Bibliotēkas krājumu un citiem informācijas resursiem, e-katalogu, abonētajām datu bāzēm un citām informācijas meklēšanas sistēmām un to izmantošanu;
- 3.5.9. grāmatu un citu informācijas nesēju (t.sk. pielāgotās literatūras) piegāde starpbibliotēku abonementa (SBA) un starptautiskā starpbibliotēku abonementa (SSBA) kārtībā;
- 3.5.10. Bibliotēkas krājumā esošās pielāgotās literatūras piegāde uz Lasītāju norādīto adresi (aiznesot, aizvedot ar bibliotēkas transportu, nosūtot pa pastu) vai sūtot elektroniski;
- 3.5.11. Bibliotēka sniedz konsultācijas par pierakstu latviešu un svešvalodu Braila rakstā, tekstu aplauzumu Braila rakstam, Braila rakstu uz medikamentu iepakojumiem, Braila raksta printera lietošanu un citu nepieciešamo informāciju par Braila raksta lietošanu;
- 3.5.12. veic lasītāju apmācību darbam ar speciālo tehniku.

4. Izmantošanas termiņi

- 4.1. Lasītājs var saņemt lietošanā Bibliotēkas krājumā esošās grāmatas un citus informācijas nesējus un izmantot tos Bibliotēkas noteiktajā termiņā:
- 4.1.1. grāmatām, audiogrāmatām, grāmatām Braila rakstā – 1 (viens) mēnesis;
- 4.1.2. paaugstināta pieprasījuma grāmatām, periodiskajiem izdevumiem, mūzikas ierakstiem un jaunieguvumiem – 2 (divas) nedēļas;
- 4.2. Starpbibliotēku abonementa (SBA) un starptautiskā starpbibliotēku abonementa (SSBA) kārtībā saņemtās grāmatas un citus informācijas nesējus Lasītājam līdzņemšanai neizsniedz (izņemot pielāgoto literatūru). Tos drīkst lietot tikai Bibliotēkā uz vietas termiņā, ko noteikusi tā bibliotēka, no kuras attiecīgā grāmata vai cits informācijas nesējs ir saņemts.
- 4.3. Vārdnīcas un cita uzzīņu literatūra, Taktīlās grāmatas Braila rakstā un spēles tiek izsniegtas tikai uz vietas Bibliotēkas lasītāvā.
- 4.4. Vienā Bibliotēkas apmeklējuma reizē izsniedz ne vairāk kā 10 grāmatas, 15 periodiskos izdevumus, 20 audiogrāmatas, 10 mūzikas ierakstus vai 10 Braila raksta grāmatu sējumus. Kopumā ne vairāk kā 30 izdevumus.
- 4.5. Pēdējo divu mēnešu periodiskie izdevumi tiek izsniegti lasīšanai tikai uz vietas Bibliotēkā. Iepriekšējo mēnešu preses izdevumi tiek izsniegti uz mājām.
- 4.6. Ja izsniegtās Bibliotēkas krājumā esošās grāmatas un citi informācijas nesēji nav jaunieguvumi vai tos nepieprasa cits Lasītājs, lietošanas termiņu iespējams pagarināt, ierodoties Bibliotēkā, informējot telefoniski vai elektroniski.
- 4.7. Vienā Bibliotēkas apmeklējuma reizē Lasītājs var bez maksas nokopēt vai izdrukāt parastajā iespaidrakstā dokumentu vai mācību materiālu apjomā, kas nepārsniedz 5 A4 formāta lapas. Nepieciešamības gadījumā ir iespējams iegūt kopijas vai izdrukas palielinātā vai samazinātā versijā.
- 4.8. Lasītājs var patstāvīgi bez maksas izdrukāt tekstu Braila rakstā. Ja Lasītājs pasūta izdrukas bibliotēkaram, tad vienā Bibliotēkas apmeklējuma reizē pasūtītā materiāla apjoms nedrīkst pārsniegt 10 (A4) Braila rakstā aprakstītas lapas. Pasūtījuma izpildes termiņš ir 1 (viena) nedēļa.

5. Bibliotēkas Lasītāja tiesības

- 5.1. Saņemt savlaicīgus un kvalitatīvus Bibliotēkas pakalpojumus.
- 5.2. Saņemt grāmatas un citus informācijas nesējus no Bibliotēkas krājuma. Saņemt starpbibliotēku abonementa (SBA) vai starptautiskā starpbibliotēku abonementa (SSBA) kārtībā no citu, arī ārvalstu, bibliotēku krājumiem, ja attiecīgās grāmatas vai cita informācijas nesēja nav Bibliotēkas krājumā.

5.3. Saņemt pielāgoto literatūru lietotāju dzīves vietā, kuriem nav iespēja pašiem ierasties Bibliotēkā (vientuļiem, bez aizbildniecības, ar kustību traucējumiem u.c. gadījumos).

5.4. Iesniegt priekšlikumus, atsauksmes vai sūdzības par Bibliotēkas darbu Bibliotēkas direktorei vai filiālbibliotēku vadītājiem.

6. Bibliotēkas Lasītāja pienākumi

6.1. Ievērot šos Noteikumus.

6.2. Ierodoties Bibliotēkā, pieteikt savu apmeklējumu bibliotēkaram.

6.3. Nodot Bibliotēkas noteiktajā termiņā no tās krājuma saņemtās grāmatas un citus informācijas nesējus.

6.4. Par pamanītajiem grāmatu un citu informācijas nesēju bojājumiem nekavējoties ziņot Bibliotēkas darbiniekam, pretējā gadījumā par bojājumu ir atbildīgs Lasītājs.

6.5. Lasītājiem nozaudētās vai sabojātās grāmatas vai citi informācijas nesēji jāatvieto ar tādiem pašiem vai citiem, kurus Bibliotēka atzinusi par līdzvērtīgiem, vai arī jāatlīdzina to vērtība atbilstoši Bibliotēkas uzskaites dokumentos norādītajām cenām, izņemot, ja zaudējums radies ne Lasītāja vainas dēļ.

7. Bibliotēkas Lasītāja atbildība

7.1. Saudzīgi un atbildīgi izturēties pret grāmatām, audiogrāmatām, mūzikas kompaktdiskiem un to kastītēm un citiem informācijas nesējiem, kas saņemti no Bibliotēkas krājuma, pret datoriem un citu tehniku. Neveikt atzīmes un svītrojumus iespieddarbos un citos izdevumos, nelocīt un neplēst lapas, atbilstoši tos iesaiņot, lai pasargātu no nelabvēlīgiem laika apstākļiem.

7.2. Neiznest ārpus Bibliotēkas telpām tās krājumā esošās grāmatas un citus informācijas nesējus, kuru saņemšanu Lasītājs nav noformējis pie bibliotēkara.

7.3. Ievērojot Autortiesību likumu – Lasītājs nedrīkst Bibliotēkas ieskaņotās audiogrāmatas kopēt vai izplatīt citām personām. Par šī noteikuma neievērošanu Lasītājam iestājas administratīvā atbildība.

7.4. Nedrīkst bojāt inventāru un iekārtas vai nodarīt citus materiālus zaudējumus Bibliotēkai.

8. Bibliotēkas tiesības

8.1. Lasītāju, kurš neievēro Bibliotēku likumā, šajos Noteikumos un citos normatīvajos aktos noteikto, kā arī trokšņo, traucē darbu citiem apmeklētājiem vai bibliotēkaram, Bibliotēkā lieto pārtiku un dzērienus, atrodas alkohola reibumā, narkotisko un psihotropo vielu ietekmē, neievēro higiēnas normas, ievēd vai ienes Bibliotēkā dzīvniekus (izņemot servisa suņus), bojā Bibliotēkas inventāru un krājumu, var izraidīt no Bibliotēkas telpām un viņam var liegt izmantot Bibliotēkas pakalpojumus uz laiku līdz trīs mēnešiem.

8.2. Par nepilngadīgā Lasītāja tiesību ierobežošanu tiek informēts viens no vecākiem vai nepilngadīgā likumiskais pārstāvis rakstiskā veidā. Paziņojums nosūtāms uz reģistrācijas informācijā norādīto adresi.

8.3. Ja Lasītāja pārkāpumi ir radījuši Bibliotēkai finansiālus zaudējumus, Bibliotēkai ir tiesības izslēgt Lasītāju no Bibliotēkas reģistra uz laiku līdz vienam gadam, kā arī izvirzīt civilprasību par zaudējumu atlīdzināšanu. Lasītāju atkārtoti reģistrē Bibliotēkā tikai pēc radīto zaudējumu atlīdzināšanas.